

The Holy See

Nagyböjti üzenet 2007-ben

XVI. Benedek pápa

„Föltekintenek arra, akit keresztülszúrtak” (Jn 19,37)

Kedves Testvéreim!

„Föltekintenek arra, akit keresztülszúrtak” (Jn 19,37). Ez a bibliai mondat vezeti nagyböjti gondolatainkat ebben az évben. A nagyböjt ideje alkalmas arra, hogy megtanuljunk megállni, elidőzni Máriával és Jánossal, a szeretett tanítvánnyal amellelt, aki a kereszten feláldozta életét az egész emberiségért. (vö. Jn 19,25) Most, a bűnbánat és az ima idején tekintsünk tehát élőbb részvétellel a keresztre feszített Krisztusra, aki a kálvárián meghalva teljesen kinyilatkoztatta számunkra Isten szeretetét. A *Deus caritas est* enciklikámban a szeretet témáját vizsgáltam. Két alapvető formáját emeltem ki: az *agapét* és az *eroszt*.

Isten szeretete: agape és erosz

Az Újszövetségben sokszor szereplő *agape* kifejezés annak az ajándékozó szeretetét jelenti, aki kizárólag a másik javát keresi; az *erosz* szó viszont annak a szeretetét jelzi, aki birtokolni akarja, ami hiányzik neki, és egyesülni vágyik a szeretett személlyel. Az a szeretet, amellyel Isten körülvesz bennünket, kétségkívül az *agape*. Tud-e az ember valami olyat adni Istennek, ami még nincsen neki? Mindaz, ami az ember, és amit birtokol: Isten ajándéka, következésképpen az emberi teremtménynek van szüksége mindenben Istenre. De Isten szeretete *erosz* is. Az Ószövetségben a világegyetem Teremtője megmutatja a választott nép iránti megkülönböztetett szeretetét, amely felülmúl minden emberi motivációt. Ozeás próféta olyan vakmerő képekkel ábrázolja ezt az isteni szenvedélyt, mint amilyen egy férfi szeretete egy házasságtörő nő iránt (vö. Oz 3,1-3). Amikor Ezekiel Isten és Izrael népének kapcsolatáról beszél, nem idegenkedik a tüzes és szenvedélyes nyelvhasználatától (vö. Ez 16,1-22). E bibliai szövegek mutatják, hogy az *erosz* Isten szívének része: a Mindenható úgy várja, hogy teremtményei „igent” mondjanak, miként a fiatal vőlegény várja menyasszonya igenjét. A gonosz hazugságának csábítására az emberiség

sajnos már történetének kezdetétől fogva elzárkózott Isten szeretetétől az önelégültség képtelen illúziójába ringatva magát (vö. *Jn* 3,1-7). Ádám önmagába fordulva eltávolodott az élet forrásától, amely maga Isten, és első lett azok között „akiket a haláltól való félelem egész életükre rabszolgává tett” (*Zsid* 2,15). Isten azonban legyőzhetetlen maradt, sőt, az ember által kimondott „nem” volt a végső ösztönzés ahhoz, hogy kinyilatkoztassa szeretetét annak egész megváltó erejével.

A keresztt bemutatja Isten szeretetének teljességét

A keresztt misztériumában tárul fel teljesen a Mennyei Atya irgalmának korlátlan ereje. Nagy árat fizetett azért, hogy visszanyerje teremtményei szeretetét, mégpedig egyszülött Fiának vérével. Így a halál, amely az első Ádám számára a magány és a tehetetlenség végső jele volt, átalakult az új Ádám szabadságának és szeretetének legfőbb jelévé. Bizonyosan állíthatjuk tehát Maximosz hitvallóval, hogy „Krisztus, ha lehet így mondani, isteni módon halt meg, mivel szabadon halt meg” (*Ambigua*, 91, 1956). A keresztt mutatkozik meg Isten irántunk érzett erosza. Hiszen az erosz – ahogy Pszeudo-Dionüsziosz mondja – az az erő, „mely nem engedi meg a személynek, aki szeret, hogy önmagába zárkózzon, hanem arra készíti, hogy egyesüljön azzal, akit szeret” (*De divinis nominibus*, IV, 13: PG 3, 712.). Létezhet-e „örültebb erosz” (N. Cabasilas, *Élet Krisztusban*, 648.) annál, ami Isten Fiát arra indította, hogy egyesüljön velünk olyannyira, hogy sajátjaként szenvedje el bűntetteink következményeit?

„Akit kereszttől szúrtak”

Kedves Testvéreim! Tekintsünk a kereszttén átszúrt Krisztusra! Ő a legmeggrázóbb kinyilatkoztatása Isten szeretetének, annak a szeretetnek, amelyben az egymással szembenálló erosz és *agape* kölcsönösen megvilágítják egymást. A keresztt maga Isten könyörög teremtményei szeretetéért: Ő szomjazik mindannyiunk szeretetére. Tamás apostol felismerte Jézusban „Urát és Istenét”, amikor oldalának sebébe tette a kezét. Nem meglepő, hogy a szentek közül sokan Jézus szívében találják meg e szeretetmisztérium legmeghatóbb megnyilvánulását. Azt is mondhatnánk, hogy Isten *eroszának* megnyilatkozása az ember felé nem más, mint *agapéjának* legnagyobb kifejezése. Valójában a szeretetnek csak az a foka teszi könnyebbé a legnehezebb áldozatokat, amelyben egyesül az ingyenes önjárandékozás és a kölcsönösség iránti szenvedélyes vágy. Jézus azt mondta: „ha majd fölemelnek a földről, mindenkit magamhoz vonzok” (*Jn* 12,32). Az Úr mindenekelőtt azt várja tőlünk égő vágygal, hogy befogadjuk szeretetét, és hagyjuk, hogy magához vonzzon. Nem elég azonban csupán elfogadni szeretetét. Viszonznunk is kell azt, és aztán elköteleznünk magunkat, hogy továbbadjuk másoknak: Krisztus „magához vonz”, mert egyesülni akar velem, hogy megtanuljam szeretni testvéreimet az ő szeretetével.

Vér és víz

„Föltekintenek arra, akit kereszttől szúrtak.” Tekintsünk bizalommal Jézus átszúrt oldalára, melyből „vér és víz folyt ki” (*Jn* 19,34)! Az egyházatyák ezt a keresztségi és az Eucharisztia szentségei szimbólumának tekintették. A Szentlélek működésének köszönhetően a kereszttvízzel feltárul előttünk a szentháromságos szeretet belső világa. A nagybőjt arra készíti, hogy a keresztségi kegyelmével lépünk ki önmagunkból, hogy bizalmas ráhagyatkozással megnyílhatunk az Atya irgalmas ölelése előtt (vö. Aranyhajó Szt. János, *Katekézis*, 3,14 kk.). A vér, amely a Jó Pásztor szeretetének szimbóluma, különösen az Eucharisztia misztériuma révén árad belénk: „Az

Eucharisztia egyesít bennünket Jézus önátadásának cselekményével... részeseivé válunk önátadása dinamikájának” (Deus caritas est enciklika, 13.). Éljük tehát a nagyböjtöt úgy, mint „eucharisztikus” időt, amikor Jézus szeretetét befogadva megtanuljuk továbbadni magunk körül minden gesztusunkkal és tettünkkel. Annak szemlélése, „akit keresztülszúrtak”, arra készítet bennünket, hogy megnyissuk szívünket mások előtt, és felismerjük az emberi méltóságot ért sebeket. Mindenekelőtt arra fog ösztönözni, hogy küzdjünk az élet megvetésének és az ember kizsákmányolásának minden formája ellen, valamint arra, hogy enyhítsük sokak drámai elhagyatottságát és magányát. Legyen a nagyböjt minden keresztény számára megújuló tapasztalat Isten szeretetéről, amelyet Krisztusban ajándékozott nekünk, és amelyet nekünk is minden nap tovább kell ajándékoznunk a felebarátunknak, főleg a szenvedőnek és rászorulóknak. Csak így részesülhetünk gazdagon a húsvét örömeiben. Mária, a Szép Szeretet Anyja vezessen minket ezen a nagyböjti úton, hogy valóban megtérjünk Krisztus szeretetére. Kedves Testvéreim, gyümölcsöző nagyböjtöt kívánok, és szívből adom rátok különleges apostoli áldásomat.

Vatikán, 2006. november 21.

XVI. Benedek pápa

© Copyright 2006 - Libreria Editrice Vaticana

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana